

**Prethodno vrednovanje
Strategije razvoja urbanog područja Pula
za razdoblje od 2021. do 2027. godine**

**1. Fazno izvješće
Analiza stanja i SWOT analiza**

Sadržaj

1. Uvod.....	2
2. Opis dostavljenog dokumenta Strategija razvoja urbanog područja Pula, Prilog 1. Cjelovita analiza stanja.....	3
3. Ocjena osnovne analize stanja	4
3.1. Temelji li se analiza na relevantnim i pouzdanim izvorima podataka, kvalitativne i kvantitativne prirode? Jesu li korišteni najnoviji dostupni podaci?	4
3.2. Jesu li podaci iz analize na zadovoljavajući način interpretirani i jesu li doveli do bitnih zaključaka?	5
3.3. Je li analiza stanja interpretirana s obzirom na trendove i u odnosu na nacionalni i EU kontekst?	5
3.4. Prepoznaje li analiza stanja ključne probleme u svakom od relevantnih sektora (Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje)?	6
4. Ocjena SWOT analize	7
4.1. Jesu li iskazane snage i slabosti u SWOT analizi temeljene na konkretnim podacima utvrđenim u analizi stanja?	7
4.2. Jesu li ustanovljene prilike i prijetnje u SWOT analizi temeljene na postojećim eksternima trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će biti implementirana strategija?	8
4.3. Jesu li u SWOT analizi ispravno „kategorizirane“ snage i prilike, odnosno slabosti i prijetnje?.....	9
4.4. Identificira li SWOT analiza ključne razvojne potencijale, prepoznaje li sve bitne snage i slabosti te prilike i prijetnje?	10
4.5. Uzima li SWOT analiza u obzir i novije razvojne teme (kružno gospodarstvo, pametna specijalizacija, socijalne inovacije i socijalno poduzetništvo, kreativne industrije, zeleno poduzetništvo, pametni gradovi i sl.)?	10
4.6. Jesu li svi elementi u SWOT tablici jasno i kratko formulirani, dobro sadržajno strukturirani? Da li su vidljiva nepotrebna ponavljanja ili kontradiktornosti?	12
5. Zaključak.....	13

1. Uvod

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) planski dokumenti politike regionalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe, te nakon provedbe.

Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/15) uređena su načela vrednovanja, ciljevi i koristi vrednovanja, vrste vrednovanja te postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnog razvoja.

Početak postupka vrednovanja Strategije razvoja urbanog područja Pula (u daljnjem tekstu Strategija), odnosno neovisna ocjena procesa izrade strateškog akta, tzv. prethodno vrednovanje započelo je donošenjem Odluke o početku postupka vrednovanja od strane Grada Pule kao nositelja izrade Strategije. Kasnije, tijekom provedbe strateškog dokumenta uslijedit će i neovisne ocjene provedbe (vrednovanje tijekom provedbe), te postignutih učinaka i rezultata po isteku njegove provedbe (naknadno vrednovanje).

Prethodno vrednovanje prvenstveno je usmjereno na osiguravanje relevantnosti i koherentnosti strateškog dokumenta gdje će se posebna pažnja posvetiti analizi snaga, slabosti i razvojnog potencijala, ispravnosti utvrđenih razvojnih pitanja, relevantnosti predložene strategije i ciljeva, koherentnosti u odnosu na nadređene politike i smjernice, realnost očekivanih učinak i sl.

Sukladno utvrđenoj metodologiji, prethodno vrednovanje Strategije započinje izradom prvog faznog izvješća, odnosno vrednovanjem (1) Analize stanja i (2) SWOT analize. Kasnije će uslijediti izrada drugog faznog izvješća u kojem će se vrednovati izrada strateškog okvira uključujući i bazu strateških projekata, te provedbenih mehanizama, a u konačnici rezultati provedenog vrednovanja objedinit će se u Završnom izvješću.

Za potrebe provedbe prve faze postupka prethodnog vrednovanja Strategije, od strane Grada Pule dostavljena je sljedeća dokumentacija:

- Cjelovita analiza stanja, Prilog 1. Strategije razvoja urbanog područja Pula
- Izvještaj s provedenih radionica prvog kruga participativnih aktivnosti (Fokus grupe)
- Zapisnik s osnivačke sjednice Partnerskog vijeća za Urbano područje Pula održane 15. listopada 2021. godine
- Zapisnik s osnivačke sjednice Koordinacijskog vijeća za Urbano područje Pula, održane 15. listopada 2021. godine

2. Opis dostavljenog dokumenta Strategija razvoja urbanog područja Pula, Prilog 1. Cjelovita analiza stanja

Dokument „Strategija razvoja urbanog područja Pula, Prilog 1. Cjelovita analiza stanja“ opsežna je analitička podloga kojom je obuhvaćeno nekoliko različitih područja:

I. Društvo

demografija, društvena infrastruktura, socijalna uključenost i skrb, odgoj i obrazovanje

II. Gospodarstvo

opća gospodarska kretanja, tržište rada, poslovno okruženje, turizam, poljoprivreda i turizam, ostale gospodarske grane

III. Urbano okruženje

gospodarenje okolišem i izloženost rizicima, upravljanje javnim urbanim površinama, komunalna infrastruktura, promet i mobilnost, telekomunikacijska infrastruktura

Dodatno, analiziran je i okvir upravljanja razvojem, koji predstavlja sinergiju između tri stupa društva; javnog, privatnog i civilnog sektora.

Zaključci provedene analize stanja objedinjeni su i prikazani u SWOT analizi kojom su definirani čimbenici unutarnjeg i vanjskog okruženja podijeljeni na čimbenike koji promiču postizanje cilja ili pak odgađaju postizanje cilja, odnosno utvrđene su prednosti i nedostaci, prilike i prijetnje. SWOT analiza strukturirana je sukladno poglavljima u okviru analitičke podloge (društvo, gospodarstvo, urbano okruženje) što uvelike olakšava vrednovanje njezinog sadržaja.

3. Ocjena osnovne analize stanja

Pri vrednovanju Osnovne analize prvenstveno se koriste kriteriji vrednovanja (1) važnost (relevantnost) i (2) koherentnost (usklađenost), rukovodeći se odgovaranjem na sljedeća evaluacijska pitanja:

3.1.	Temelji li se analiza na relevantnim i pouzdanim izvorima podataka, kvalitativne i kvantitativne prirode? Jesu li korišteni najnoviji dostupni podaci?
3.2.	Jesu li podaci iz analize na zadovoljavajući način interpretirani i jesu li doveli do bitnih zaključaka ?
3.3.	Je li analiza stanja interpretirana s obzirom na trendove i u odnosu na nacionalni i EU kontekst ?
3.4.	Prepoznaje li analiza stanja ključne probleme u svakom od relevantnih sektora (Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje)?

3.1. Temelji li se analiza na relevantnim i pouzdanim izvorima podataka, kvalitativne i kvantitativne prirode? Jesu li korišteni najnoviji dostupni podaci?

Izrađena analiza stanja pokrila je sve relevantne sektore (Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje), poštujući pritom gotovo u potpunosti indikativan sadržaj analize stanja sukladno Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja, verzija 2.0.

Pri analizi stanja korišteni su kvantitativni podaci prikupljeni iz sekundarnih izvora: Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, FINA, Obrtni registar, Hrvatska gospodarska komora, Turističke zajednice, Zavod za javno zdravstvo, podaci različitih Ministarstva, prostornih planova, Grad Pula, komunalna društva, Lučka uprava Pula, Zračna luka Pula i sl. Tako prikupljeni podaci smatraju se vjerodostojnim i pouzdanim izvorom.

Također, u svakom su poglavlju istaknuti i kvalitativni podaci koji su prikupljeni putem participativnih radionica. U tu su svrhu održane tri fokus grupe na teme (1) socijalna pitanja i društvo, (2) gospodarstvo i turizam, (3) urbano okruženje. Prikupljeni kvalitativni podaci uglavnom se odnose na urbano središte Grad Pulu, te *preporučamo da se na preostalim participativnim radionicama posebno potaknu i ostale sastavnice urbanog područja na aktivnije sudjelovanje*.

U analizi stanja primijenjeni su svježi podaci, koji se većinom odnose na petogodišnje razdoblje zaključno s 2019., 2020. godinom. Kod demografskih podataka korišteni su podaci Popisa stanovništva iz 2011. godine, što predstavlja zastarjele podatke. Međutim, prvi privremeni rezultati Popisa stanovništva iz 2021. godine bit će dostupni tek sredinom siječnja, dok je rok za

objavu konačnih rezultata je 27 mjeseci od obavljenog popisivanja, te nije bilo moguće koristiti svježije podatke.

Svi izvori podataka su jasno naznačeni u tekstu, tabličnim, grafičkim i kartografskim prikazima.

3.2. Jesu li podaci iz analize na zadovoljavajući način interpretirani i jesu li doveli do bitnih zaključaka?

Prikupljeni podaci su često prikazani u obliku tablica kao i pomoću grafičkih i kartografskih prikaza, omogućujući tako lakše razumijevanje i stavljanje podataka u međudnose.

Podaci su analizirani na razini cjelokupnog urbanog područja, kao i na razini svake njezine sastavnice, gdje god je to bilo moguće. Iznimku čine određeni tablični prikazi, gdje *smatramo korisnim dodati i sintetizirane podatke na razini urbanog područja*, primjerice:

- Tab.8. Udjeli stanovništva prema narodnosti po jedinicama lokalne samouprave urbanog područja Pula 2011.
- Tab.13. Broj osoba s invaliditetom po spolu i dobnim skupinama
- Tab. 14. broj osoba s invaliditetom prema tjelesnom oštećenju
- Tab. 31. Kategorije djelatnosti s najvišim udjelom u broju poduzeća po jedinicama lokalne samouprave urbanog područja Pula 2019. godine
- Tab 32. Kategorije djelatnosti po jedinicama lokalne samouprave urbanog područja Pula u kojima su poslovni subjekti ostvarili najviše prihode u 2019. godini
- ...

Interpretacija podataka je izvedena primjenom kvalitetnog, interdisciplinarnog pristupa. Doneseni su relevantni i opravdani zaključci, prepoznata je problematika ali i društvene potrebe urbanog područja.

3.3. Je li analiza stanja interpretirana s obzirom na trendove i u odnosu na nacionalni i EU kontekst?

Podaci su, gdje god je to bilo potrebno i moguće, analizirani uzimajući u obzir i njihov trend kroz petogodišnje razdoblje. Pritom su često korišteni linijski i stupičasti grafikoni koji pružaju najkvalitetniju osnovu za tumačenje takve vrste podataka.

Pri interpretaciji analize stanja određeni su podaci (prirodno kretanje stanovništva, indeks starosti, socijalno stanje, obrazovna struktura, BDP, zaposlenost, poljoprivreda i ostale gospodarske grane) uspoređeni s komparabilnim podatcima na razini Republike Hrvatske i/ili Istarske županije, a u svega nekoliko primjera takve su vrijednosti i tablično prikazane. *Savjetujemo da se komparabilni podaci, barem na razini Hrvatske, uvrste u Analizu stanja gdje god je to moguće, kako u tekstualnom tako i u tabličnom obliku.*

Usporedba prikupljenih podataka s prosjekom Europske unije nije primijenjena što se može opravdati zbog težine prikupljanja usporedivih podataka.

3.4. Prepoznaje li analiza stanja ključne probleme u svakom od relevantnih sektora (Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje)?

Sveobuhvatna analiza, strukturirana po relevantnim sektorima, temeljena na primarnim i sekundarnim kvantitativnim i kvalitativnim podacima omogućila je prepoznavanje ključnih razvojnih problema urbanog područja koji su identificirani i navedeni u svim poglavljima analize stanja.

Podaci nisu suhoparno tumačeni, već su pretočeni u vrijedne informacije o postojećem stanju i prisutnim trendovima. Pritom je istaknut velik broj problema društva, gospodarstva i urbanog okruženja, ali su istovremeno prepoznate i mogućnosti, odnosno razvojni potencijali urbanog područja. Tako izvedeni kvalitativni sudovi kasnije su korišteni i pri izradi SWOT analize.

S obzirom na značaj turizma kao gospodarske grane za UP Pula bilo bi korisno podatke o dolascima i noćenjima nadopuniti i analizom po vrsti smještajnog kapaciteta, izračunom ostvarene prosječne popunjenosti, te podatke nadopuniti i analizom luka nautičkog turizma (na području UP Pula aktivne su 4 marine sa 1.537 vezova).

4. Ocjena SWOT analize

Kod ocjene SWOT analize prvenstveno se koriste kriteriji važnost (relevantnost) i koherentnost (usklađenost), uz primjenu sljedećih evaluacijskih pitanja:

4.1.	Jesu li iskazane snage i slabosti u SWOT analizi temeljene na konkretnim podacima utvrđenim u analizi stanja ?
4.2.	Jesu li ustanovljene prilike i prijetnje u SWOT analizi temeljene na postojećim eksternima trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će biti implementirana strategija?
4.3.	Jesu li u SWOT analizi ispravno „kategorizirane“ snage i prilike, odnosno slabosti i prijetnje?
4.4.	Identificira li SWOT analiza ključne razvojne potencijale, prepoznaje li sve bitne snage i slabosti te prilike i prijetnje ?
4.5.	Uzima li SWOT analiza u obzir i novije razvojne teme (kružno gospodarstvo, pametna specijalizacija, socijalne inovacije i socijalno poduzetništvo, kreativne industrije, zeleno poduzetništvo, pametni gradovi i sl.)?
4.6.	Jesu li svi elementi u SWOT tablici jasno i kratko formulirani , dobro sadržajno strukturirani? Da li su vidljiva nepotrebna ponavljanja ili kontradiktornosti ?

4.1. Jesu li iskazane snage i slabosti u SWOT analizi temeljene na konkretnim podacima utvrđenim u analizi stanja?

Snage (prednosti) i slabosti kao unutarnje karakteristike urbanog područja prepoznate su u SWOT analizi za svako relevantno definirano područje - Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje, te svako poglavlje unutar područja, a sukladno strukturi Analize stanja. Navedeno je doprinijelo lakšem povezivanju zaključaka analize stanje i pozicija u okviru SWOT analize.

Istaknute su mnogobrojne snage (prednosti) i slabosti koje se referiraju na iscrpnu analizu stanja. Ipak, određeni broj elemenata SWOT analize nije potkrijepljen konkretnim podacima u Analizi stanja, kao npr. (1) suradnja ustanova i kulturnog sektora (već dobro razvijena suradnja između kina i obrazovnih ustanova kroz program FUŠ koji je pokrenut 2009. godine), (2) otežan pristup pulskoj bolnici, (3) nedostatak smještaja za roditelje s djecom uz pulsku bolnicu, (4) nedostatak kapaciteta za apliciranje za natječaje od strane manjih OCD-a, (5) nedovoljno razvijeno socijalno poduzetništvo i socijalno mentorstvo, (6) nedostatak zakladništva, filantropije i razvoja civilnog društva, (7) visok udio ekološki osviještenih kampera, (8) projekt Rumobil, (9) projekt Centar podrške 521, ... Pretpostavljamo da se takve snage (prednosti) i slabosti temelje na izjavama dionika partnerskih konzultacija, te *preporučamo da se u Analizu stanja takav sadržaj nadoda, navodeći pritom izvor informacija/podataka.*

S obzirom na opsežnost iskazanih snaga (prednosti) i slabosti, pretpostavlja se da je cilj bio istaknuti sve prepoznate elemente, međutim određene snage (prednosti) i slabosti koje su identificirane u okviru Analize stanja nisu navedene u SWOT analizi, kao npr. (1) sportski savezi i zajednice organizirani su u svim JLS unutar obuhvata UP, (2) infrastrukturni kapaciteti i standardi postojećih sportskih objekata nisu dostatni i potrebno ih je obnoviti, (3) previsoke cijene stambenih jedinica teško dostupne mladim obiteljima, (4) problem ovisnosti, (5) projekt KLIK Pula (obrazovanje, usavršavanje i osposobljavanje u ugostiteljstvu i turizmu), (6) nepostojanje poduzetničke infrastrukture u općinama Fažana, Medulin, Ližnjan, Marčana, (7) sve veća ovisnost o djelatnostima vezanim za turizam, (8) razrađen sustav operativne snage sustava zaštite i spašavanja.... *Preporučamo da se sve prednosti i slabosti utvrđene Analizom stanja uvrste i u SWOT analizu. Smatramo korisnim i prioritizirati elemente SWOT analize.*

Dodatno, snage (prednosti) i slabosti koje su ustanovljene u poglavlju analize okvira upravljanja razvojem, poput (1) nedostatne umreženosti i informiranosti dionika koji sudjeluju u razgovoru, (2) nedostatak programa suradnje i zajedničkih projekata dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora, (3) nedovoljno digitalizirane javne uprave, nisu posebno istaknute u SWOT analizi, a važne su za provedbu učinkovitog modela upravljanja razvojem.

U okviru snaga (prednosti) i slabosti istaknute su specifičnosti koje se odnose na određene sastavnice urbanog područja, međutim postoji prostor za detaljniju razradu. Tako se u okviru SWOT analize primjerice ne navode sljedeći zaključci iz Osnovne analize: (1) grad Vodnjan jedini ima zabilježen indeks starosti manji od 100, (2) posebno izražena sezonska zaposlenost (ovisnost o turizmu) u općinama Medulin, Fažana, Ližnjan, (3) značajno veća prosječna mjesečna neto plaća zaposlenika u Gradu Vodnjanu u odnosu na druge sastavnice UP Pula, (4) mreža javnog prijevoza ograničena na naselja na glavnu prometnicu u općinama Barban, Marčana i Svetvinčenat, (5) nepostojanje poduzetničke infrastrukture u općinama Fažana, Medulin, Ližnjan, Marčana, (6) veći udio kućanstva koja imaju nisku maksimalnu brzinu prijenosa podataka u općinama Barban, Marčana i Svetvinčenat, (7) nepostojanje planova razvoja širokopojasne infrastrukture za Općinu Fažana, dok je za Grad Pulu u izradi....

4.2. Jesu li ustanovljene prilike i prijetnje u SWOT analizi temeljene na postojećim eksternima trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će biti implementirana strategija?

Prilike i prijetnje predstavljaju pozitivne i negativne vanjske čimbenike, na koje se nema utjecaja a odnose se na postojeće trendove, ekonomska kretanja, zakonodavstvo, mogućnosti financiranja i sl.

Identificiran je velik broj prilika i prijetnji, koje UP Pula treba uzeti u obzir kao vanjski faktor budućeg razvoja po svim razvojnim područjima. Međutim, dok su u okviru prijetnji nabrojani stvarni vanjski faktori na koje UP Pula niti njezine sastavnice nemaju utjecaja, u okviru prilika često se pri navođenju nije zadržavalo na toj razini vanjskih čimbenika već se je o prilikama promišljalo kao mogućim projektima. U nastavku su dani primjeri: (1) provođenje edukacija i projekata u zdravstvenom području za stanovništvo o važnim temama za očuvanje zdravlja i pružanju prve pomoći, (2) razvoj sustava vanjskih defibrilatora po cijelom UP, (3) stvaranje

jedinstvenog turističkog brenda za urbano područje temeljenog na kulturnoj ponudi, (4) valorizacija elemenata brodograditeljske i industrijske baštine, (5) mogućnosti modernizacije i povećanja kvalitete hotelskog smještaja s razvojem hotela za smještaj visoke kategorije, (6) razvoj suradnje između poljoprivrednika, ribara i ugostitelja koja bi omogućila bolju dostupnost lokalnih poljoprivrednih proizvoda na lokalnom i turističkom tržištu, (7) razvoj vještina za inovativne načine upravljanja bogatom kulturnom baštinom, (8) razvoj infrastrukture i seta poticaja za korištenja ekoloških prihvatljivih cestovnih vozila, (9) unaprjeđenje biciklističkih i pješačkih staza, (10) unaprijeđenje sustava javnog prijevoza digitalizacijom prometnih informacija te razvojem park&ride sustava, ... *Preporučamo da se prilike sagledaju u kontekstu vanjskih čimbenika (korištenja EU fondova, reforme i politike na nacionalnom razini, trendovi, poticaji i sl) koji se mogu iskoristiti kako bi se maksimizirale utvrđene snage (prednosti), te minimizirale/zaobišle slabosti i prijetnje. Primjerice: mogućnost korištenja fondova EU-a i drugih međunarodnih izvora financiranja, povećanje potražnje za selektivnim oblicima turizma, primjena modela socijalnog poduzetništva, korištenje novih tehnologija, korištenje iskustva i znanja drugih članica u EU, trendovi zelene tranzicije, stalan rast međugranične suradnje, provedba reformi na nacionalnoj razini, uspješni primjeri domaćih poduzeća u određenim djelatnostima, ... Posebnu pažnju preporučamo usmjeriti i na nove razvojne teme poput kružnog gospodarstva, pametne specijalizacije, socijalne inovacije i poduzetništvo, kulturna i kreativna industrija, zeleno gospodarstvo, zeleni promet, zdravi i pametni gradovi....*

4.3. Jesu li u SWOT analizi ispravno „kategorizirane“ snage i prilike, odnosno slabosti i prijetnje?

Iako je većina iskazanih elemenata u SWOT analizi ispravno kategorizirana, s obzirom na mnogobrojne iskazane snage (prednosti), slabosti, prilike i prijetnje, *iste je još jednom potrebno detaljno preispitati.*

Tako primjerice:

- *u prednostima je navedeno „izražen proces demografskog starenja i visok indeks starenja“, „prema dobno-spolnoj strukturi UP Pula – staro ili kontraktivno stanovništvo“, što su, po našem mišljenju, slabosti a ne prednosti*
- *u prednostima se navodi „smanjenje broja korisnika zajamčene minimalne naknade za UP Pula 2015.-2019., dok je u Analizi stanja navedeno da je došlo do povećanja broja korisnika što onda predstavlja slabost, a ne prednost*
- *u okviru prijetnji navode se nelegalana odlagališta otpada, nedovoljna ulaganja u izgradnju kanalizacijskog sustava u općinama Ližnjan i Svetvinčenat, što predstavlja slabost urbanog područja*
- *u okviru prijetnji navodi se postojanje vodosprema iz doba Austro-Ugarske koje se mogu iskoristiti za spremanje tehnološke vode za komunalne svrhe, što predstavlja prednost*
- *u okviru prijetnji navodi se visoka razina prometne gustoće u ljetnim mjesecima, što predstavlja slabost*
- *.....*

4.4. Identificira li SWOT analiza ključne razvojne potencijale, prepoznaje li sve bitne snage i slabosti te prilike i prijetnje?

Oslanjajući se na osnovnu analizu, i uz predložene korekcije SWOT analiza će jasno i detaljno prikazati sve snage (prednosti) i slabosti urbanog područja, te prilike i prijetnje kao vanjske čimbenike.

4.5. Uzima li SWOT analiza u obzir i novije razvojne teme (kružno gospodarstvo, pametna specijalizacija, socijalne inovacije i socijalno poduzetništvo, kreativne industrije, zeleno poduzetništvo, pametni gradovi i sl.)?

SWOT analiza obiluje elementima koji se odnose na novije razvojne teme, što predstavlja kvalitetan temelj za predlaganje razvojnih mjera, projekata i aktivnosti. U nastavku su izdvojene tako prepoznate prednosti, slabosti, prilike i prijetnje.

PREDNOST	SLABOST
<p>DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - socijalne inovacije <p>KOMUNALNA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - porast interesa za korištenjem energetski učinkovitijih modela u mobilnosti, stanovanju i poslovanju - u užem urbanom području Pule planiraju se i poduzimaju „soft“ mjere koje potiču i promoviraju korištenje obnovljivih resursa (postavljene su pametne klupe na šetalištima, EnU obrazovne aktivnosti usmjerene su na građanstvo, sufinancira se kupnja energetski učinkovitih uređaja i električnih bicikala, postavljene su punionice za električne automobile i sl.) - prirodni uvjeti povoljni za korištenje obnovljivih izvora energije – posebno za iskorištavanje energije sunca, blizina mora, dostupnost biomase <p>PROMET I MOBILNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> - izrađen Plan održive Urbane mobilnosti za Grad Pulu 	<p>DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedovoljno razvijeno socijalno poduzetništvo i socijalno mentorstvo - nedostatna razina socijalnih inovacija <p>ODGOJ I OBRAZOVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatak zaposlenog nastavnog osoblja u STEM području <p>KOMUNALNA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatak radne snage za povećanje energetske učinkovitosti postojećih objekata - realizacija mjera energetske učinkovitosti sadržanih u strateškim dokumentima JLS (Aktijski planovi, godišnji planovi, SEAP) bitno se razlikuje od prvobitno planiranih (razlog tomu je najčešće ovisnost o bespovratnim sredstvima koja se imaju realizirati iz drugih izvora) - mjere energetske učinkovitosti planiraju se za trogodišnje ili duže razdoblje - nedostadni ljudski kapaciteti za Nacionalni informacijski sustav za gospodarenje energijom – ISGE (internetska aplikacija za nadzor i analizu potrošnje energije i vode u zgradama javnog sektora) - trenutni udio proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora nije značajan - nedostatna angažiranost JLS u području pripreme i provedbe projekata energetske obnove (uglavnom zbog nedostatnih kapaciteta i izostanka financijskih sredstava) - na javnim zgradama uglavnom su izvedeni pojedinačni zahvati energetske obnove - ne postoji sustavno praćenje energetskih statističkih podataka na razini cijele županije
PRILIKA	PRIJETNJA
<p>POSLOVNO OKRUŽENJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - mogućnosti razvoja „dobre ekonomije“ i novih oblika poduzetništva (zeleno gospodarstvo, cirkularna ekonomija, društveno poduzetništvo i dr.) - mogućnosti razvoja industrija visokih tehnologija, kulturnih i kreativnih industrija te smještaja za digitalne nomade i influencere 	<p>POSLOVNO OKRUŽENJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moguće poteškoće u zelenoj tranziciji poslovanja (sukladno razvojnim politikama EU) za pojedine poslovne subjekte <p>DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatna provedba STEM programa

- projekti poticanja **društvenih inovacija i društveno odgovornog poduzetništva**

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

- nastavak djelovanja Grada Pule u sklopu pokreta **Zdravi gradovi**
- provođenje edukacija i projekata u **zdravstvenom području** za stanovništvo o važnim temama za očuvanje zdravlja i pružanju prve pomoći
- mogućnost povezivanja s IT sektorom s ciljem razvoja **društvenih inovacija i društvenog poduzetništva**
- brownfield područja koja se mogu planirati tako da uključuju rad OCD-a i generiraju nove **društvene inovacije** te potiču zapošljavanje i socijalno uključivanje
- mogućnost razvoja **kreativne i kulturne industrije** s inovativnim modelima upravljanja
- razvoj kulturnih i kreativnih industrija
- razvoj stambenog fonda UP Pula usklađen s izgradnjom i obnovom stambenog fonda s **zelenim inicijativama Europske unije**
- potencijal intenzivnije međusektorske suradnje u razvoju projekata koji će generirati nova znanja i kompetencije za **digitalnu i zelenu tranziciju**

SOCIJALNA UKLJUČENOST I SKRB

- razvoj **društvenih poduzeća i društvenih inovacija** u domeni socijalne skrbi

UPRAVLJANJE JAVNIM URBANIM POVRŠINAMA

- mogućnost pripreme strateškog dokumenta razvoja **zelene infrastrukture**

PROMET I MOBILNOST

- važnost razvoja željezničkog prometa kao oblika prometa koji je u skladu sa **zelenim politikama EU**
- razvoj lučke infrastrukture na temelju **koncepta zelenih luka**
- u Puli je planirana izgradnja **stabilnog električnog priključka** koji bi omogućio punjenje baterijskih vlakova električnom energijom te omogućio ekološki prihvatljiv prijevoz na neelektrificiranim željezničkim prugama

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

- povećanje **energetske učinkovitosti javnog i privatnog vlasništva** primjenom različitih modela (npr. dizalice topline, solarna energija i sl.)
- **projekti koje provodi IRENA** (suradnja s konzervatorima oko energetske obnove zaštićenih objekata, suradnja sa srednjim školama u građevinarskim zanimanjima)
- mogućnost financiranja mjera **energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije putem ITU mehanizama** ili drugih oblika bespovratnih sredstava
- povećanje efikasnosti **termotehničkih sustava** osuvremenjivanjem i uvođenjem novih tehnologija
- postavljanje **fotonaponskih elektrana** na parkirališta, ravne krovove i ostale povoljne iskorištene prostore
- preporukama za **energetsku obnovu na kulturnim dobrima**, donesenim krajem 2019. godine, Ministarstvo kulture daje jasne informacije o unapređenju energetske stanja objekata kulturne baštine (najava novih natječaja na temu unapređenja energetske stanja objekata kulturne baštine i njihova uključenost u buduću OPKK)
- novi **zakon o tržištu električne energije** omogućava suvlasnicima instalaciju fotonaponskih elektrana na krovovima stambenih zgrada za vlastite potrebe

ODGOJ I OBRAZOVANJE

- nedostatak strukturnih promjena u obrazovanju na nacionalnoj razini koje bi potaknule zapošljavanje stručnjaka iz **STEM područja** u obrazovanju i zapošljavanje dovoljnog broja stručnih suradnika

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

- financijski zahtjevna tranzicija na **zelene izvore energije** za stanovništvo i poslovne subjekte
- opći porast cijena energenata i materijala za povećanje **energetske učinkovitosti objekata**
- **energetski neučinkovitim uredskim zgradama** u vlasništvu ili pod korištenjem općina i grada, koje uglavnom imaju status kulturnog dobra kao dio zaštićene kulturno-povijesne cjeline, prijeti propadanje (kao dio kulturno-povijesne cjeline nalaze se pod zaštitom konzervatorskog odjela, a njihova energetska obnova zahtijeva kompleksne procedure, tehnološki pristup te je financijski zahtjevna uz očekivan dugi rok povrata investicije)
- na području cijele županije utvrđen je **nedostatak adekvatne radne snage s vještinama potrebnim za kvalitetnu energetska obnovu i izgradnju niskoenergetskih zgrada** (izvođači radova imaju poteškoća u pronalaženju adekvatnih kadrova, a javne zgrade koje planiraju uvesti nove tehnologije grijanja i hlađenja susretati će se s problemima u nadzoru i održavanju ugrađenih sustava)
- dugoročno gledano, rastuće cijene električne energije staviti će u nepovoljniji položaj građane slabije platežne moći, a koji u pravilu nastanjuju energetski neučinkovite objekte, što bi moglo dovesti do još snažnijeg jaza i produbljanja **energetskog siromaštva**
- rastuće cijene građevinskih materijala, opreme i projektantskih cijena mogle bi uzrokovati **zastoj u energetskej obnovi javnih i privatnih zgrada** te korištenju obnovljivih izvora energije
- **trenutni zastoj u plasmanu bespovratnih sredstava za energetska obnovu zgrada javnog i privatnog sektora** uzrokovan COVID-19 situacijom odgodio je dio pripremljenih projekata koje je investitorima u situaciji rastućih cijena radova i građevinskog materijala sada još izazovnije realizirati (period isplativosti projekata, ukoliko se još pribroji i ograničena mogućnost osiguravanja bespovratnih sredstava, biti će nešto duži)

Predlažemo da se u SWOT analizu kao važnu razvojnu temu uključi i digitalna transformacija, budući da predstavlja priliku za rješenje određenih prepoznatih slabosti urbanog područja, te da je u Nacionalnoj razvojnoj strategiji 2030 digitalna tranzicija društva i gospodarstva definirana kao jedan od strateških ciljeva Hrvatske.

4.6. Jesu li svi elementi u SWOT tablici jasno i kratko formulirani, dobro sadržajno strukturirani? Da li su vidljiva nepotrebna ponavljanja ili kontradiktornosti?

Elementi SWOT tablice su jasno formulirani, strukturirani sukladno strukturi Analize stanja, po definiranim relevantnim sektorima – Društvo, Gospodarstvo, Urbano okruženje.

S obzirom na opsežnost prepoznatih prednosti, slabosti, prilika i prijetnji, a kako bi se osigurala preglednost i olakšalo praćenje unutarne usklađenosti strateškog dokumenta, predlažemo da se prepoznati elementi unutar pojedinih poglavlja grupiraju (poredaju) sukladno temama koje se obrađuju. Posebice kod elemenata poglavlja Društvene infrastrukture (po temama: kulturna infrastruktura, zdravstvena infrastruktura, sportsko-rekreacijska infrastruktura, stanovanje i stambeni fond) i poglavlja Komunalne infrastrukture (po temama: vodoopskrbna infrastruktura, kanalizacijska infrastruktura, gospodarenje otpadom, plinoopskrbna infrastruktura, elektroenergetska infrastruktura, obnovljivi izvori energije, energetska učinkovitost).

Također, preporučamo izrađivaču Strategije da u obzir uzme i sljedeće napomene:

- 1) *Detaljnije pojasniti određene navode u SWOT analizi, ili ih obraditi u Analizi stanja tako da bude razvidno o čemu se radi:*
  - *Projekt Centar podrške 521*
  - *Projekt Rumobil*
- 2) *Provjeriti ispravnost formulacije sljedećeg:*
  - *element prednosti u okviru demografije „U svim JLS UP Pula u razdoblju 2015.-2019.g. zabilježen pozitivan migracijski saldo“ -> sukladno konstataciji u Analizi stanja trebalo bi dodati „izuzev Općine Barban“*
  - *element slabosti u okviru demografije „Negativna prosječna godišnja negativna stopa 2015.-2019.“ -> vjerojatno se je mislilo na negativnu prosječnu godišnju stopu prirodne promjene*
  - *element prednosti u okviru socijalne uključenosti i skrbi „smanjenje broja korisnika zajamčene minimalne naknade za UP Pula 2015.-2019.“ -> u Analizi stanja naveden je podatak o povećanju broja korisnika, što bi značilo da je element potrebno preformulirati i premjestiti u elemente slabosti*
- 3) *Izbjeći nepotrebna ponavljanja, primjerice:*
  - *(1) Koncentracija kulturnih programa u ljetnom dijelu godine i preklapanje pojedinih programa, (2) Nedostatak kulturne ponude u zimskim mjesecima.*
  - *(1) Nepristupačnost kulturne infrastrukture osobama s invaliditetom, (2) Otežana dostupnost pojedinih elemenata društvene infrastrukture OSI*
  - *(1) porast broja poduzeća u pretpandemijskom razdoblju, (2) porast prihoda poduzeća u pretpandemijskom razdoblju -> porast broja poduzeća i prihoda u pretpandemijskom razdoblju*
  - *(2) porast broja zaposlenih u privatnim poduzećima, (2) porast prosječne neto plaće u privatnim poduzećima -> porast broja zaposlenih i prosječne neto plaće u privatnim poduzećima*

5. Zaključak

Na temelju provedene prve faze postupka prethodnog vrednovanja, odnosno vrednovanja analize stanja i SWOT analize evidentno je da se prati metodologija i sadržaj propisan Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja, verzija 2.0. Ocjenjujemo da će uvažavanjem danih komentara i preporuka biti postignuta kvalitetna podloga potrebna za predlaganje nužnih mjera za svako relevantno područje razvoja rješavajući pritom razvojne potrebe i koristeći razvojne potencijale.

U nastavku navodimo sažete komentare i preporuke prve faze postupka prethodnog vrednovanje Strategije:

- na participativnim radionicama potaknuti sve sastavnice urbanog područja na aktivnije sudjelovanje
- podatke u analizi stanja prikazati na razini svake sastavnice urbanog područja, ali i na razini cjelokupnog urbanog područja (sintetizirano)
- u analizi stanja, gdje god je to moguće, uvrstiti i komparabilne podatke barem na razini Hrvatske
- analizu stanja u turizmu nadopuniti podacima o ostvarenim dolascima i noćenjima po vrsti smještajnog kapaciteta, prosječnoj popunjenosti smještajnih kapaciteta, te podacima nautičkog turizma
- analizu stanja nadopuniti sadržajem koji će potkrijepiti elemente navedene u SWOT analizi, a koje trenutno nisu sadržane u analizi stanja
- SWOT analizu nadopuniti zaključcima Analize stanja a koji trenutno nisu navedeni u okviru prednosti, slabosti, prilike i prijetnje
- SWOT analizu nadopuniti zaključcima izvršene analize okvira upravljanja razvojem
- SWOT analizu nadopuniti prednostima i slabostima koje su specifične samo za određene sastavnice urbanog područja
- prilike u okviru SWOT analize sagledati u kontekstu vanjskih čimbenika (korištenja EU fondova, reforme i politike na nacionalnoj razini, trendovi, poticaji i sl) koji se mogu iskoristiti kako bi se maksimizirale utvrđene prednosti, te minimizirale/zaobišle slabosti i prijetnje
- preispitati određene elemente u SWOT analizi kako bi se utvrdilo jesu li ispravno kategorizirane
- u SWOT analizu uključiti i razvojnu temu digitalne transformacije
- grupirati elemente pojedinih poglavlja unutar SWOT analize po temama koje se obrađuju kako bi se osigurala preglednost i olakšalo praćenje unutarnje usklađenosti
- provjeriti ispravnost formulacije elemenata u SWOT tablici sukladno napomeni u poglavlju 4.6.
- izbjeći nepotrebna ponavljanja u SWOT analizi